

FUAT ÇELIKU

BIBLIOTEKA
SHTETIT

811-52

Ç 36

NE ÇADREN
E TRETË
NJË USHTAR
NUK FLE

Tregime

8Jlt-32
c 36.

FUAT ÇELIKU

NË ÇADRËN E TRETË NJË USHTAR NUK FLË

Tregime

SHTËPIA BOTUESE «NAIM FRASHËRI»

TRE SHOKË

Detyra ishte plotësuar. Në Gj. nuk u doli aq shumë punë sa mendonin ata. Megjithatë difekti kishte qenë i rëndë. Tani e kuptonin pse zëri i komandantit të repartit kishte ardhur në kufjet e radiostacioneve që mbanin mbi shpinë aq i shqetësuar dhe i rreptë. «Nisuni në Gj. me çdo kusht. Cënohet gatishmëria luftarake. Pikë!»

Urdhëri ishte urdhër. Këtë që të tre e dinin, Ndoshta ishte e para gjë që kishin mësuar në ushtri. Po më tepër dinin ç'ishte gatishmëria luftarake. Nuk bëhej shaka me të. Akoma më mirë e dinte këtë Petraqi, që para një muaji shokët e kishin bërë për ujë të ftohtë.

Ylli, duke parë kohën e keqe, ishte nisur edhe vetë me të dy ushtarët për në Gj. Dhe tani që detyra ishte plotësuar, si Ylli dhe të dy ushtarët e ndjenin veten të qetë e të gëzuar, siç e ndjen veten çdo ushtarak në raste të tilla.

Si hëngrën me shumë shije ato që kishin marrë me vete, sallam, djathë e mish kutie, e ndjenin veten të çlodhur. Kështu që, pa iu tharë mirë djer-sa, u nisën përsëri. Këtë radhë drejt nënrepartit të tyre, në majë të malit. Me sy maja dukej fare afër, po ata vetëm për të zbritur kishin bërë pesë orë rrugë. Veç aparaturave kishin tani vetëm një

shishe konjak, gazetat që morën në Gj. dhe disa letra të shokëve. Ishte ora katër pasdreke.

Çizmet e lagura, që rëndoheshin në çdo minutë që kalonte dhe ngarkesa e rëndë mbi supe, bënë që pas një ore rrugë të merrnin frymë me zor. Era, pasi kishte shfryrë tërë natën dhe paraditen, e lodhur kishte pushuar disa orë si për të marrë fuqi. Po edhe errësira nuk ishte gjë e pakët. Ishte një natë e frikshme.

Megjithëse era frynte më pak, dëborra binte e dendur e me flokë të mëdhenj. Ajo u zbardhi sakaq rrobat, kokoret, aparaturat dhe armët. Vetëm letrat e gazetat nuk po lageshin në gjoksin leshtor të Kristaqit. Aty, në gjoksin e tij të ngrohtë, ishte edhe një letër për të nga nëna e dashur, nga i vetmi njeri më i afërt. Por s'ke mundësi të lexosh edhe një letër që të vjen nga nëna! Ai kishte vendosur ta lexonte i qetë. Se mund ta kishte hapur në Gj. Po, kur s'je midis të gjithë shokëve të tu të ngushtë, sikur s'e ndjen aq shumë atë ngrohtësinë e letrave që bien erë mall. Tani që po çante në krye me elektrikun e dorës të ndezur, ai mendonte se ç'mund të ishte shkruar në letrën e nënës.

Me siguri diku ajo do t'i thoshte se ai duhej më në fund të vendoste të fejohej. Që të gëzohej edhe nëna ç, të kishte një njeri pranë. Dhe me kë? Ai e dinte se letrat e nënës ia shkruante fqinja e bukur. Ai buzëqeshi. Ç'është e drejta atij i pëlqente ajo vajzë, se bashkë ishin rritur. Po i vinte rëndë t'i thoshte nënës. Ama edhe ajo, e ndryshonte shkrimin kur shkruante ato fjalë të nënës. Dukej që i dridheshin duart. Dukej që edhe ajo priste me ankth përgjegjen e tij. Po fundi, pse ajo vetë nuk shkruante dy radhë mu aty në letrën e nënës. Ç'ti thoshte?

«Unë të pres, Kristaq», ja vetëm kaq. Pastaj e dinte vetë ai si e qëndiste. Në mos ai, pse e kishte Petraqin? Bile edhe komandant Yllin do ta pyeste. E ç'të keqe kishte? Edhe komandant Yllit i vinin letra. Në kohën e lirë do t'ia thoshte, se nuk ishte budalla t'ia thoshte tani në mes të natës. «Komandant Ylli, më ndihmo të bëj një letër dashurie!.. He, he.. Ai e humbi ekuilibrin, po dora e fortë e Petraqit e tërhoqi. Elektri i shpëtoi nga dora dhe fluturoi në rrëpirë. Tani e kuptoi Kristaqi se ku kishte qenë.

— Kujdes, shokë, vëmendje këtu, nuk është ditë ! — tha Ylli. Ishte tepër errësirë. Rrugën e kishte mbuluar bora. Elektri, që mund të zbulonte ndonjë shenjë, kishte fluturuar poshtë dhe lëshonte një pullë të ndritshme.

— Do të ngatërrohem, — tha Petraqi.

— S'kemi as busull — tha Kristaqi.

— Më janë lagur shkrepëset — tha Petraqi. Ishte i vetmi në gjithë nënrepartin që pinte duhan.

— Të kisha një cigare! — tha.

— Ndaloni! — urdhëroi Ylli dhe doli në krye. Të shohim ku po shkojmë.

— Përpjetë, gjithnjë përpjetë — tha Petraqi gjysmë me shaka.

— Përpjetë, po ku do na nxjerrë kjo e përpjetë? — pyeti Ylli, duke u munduar që të dukej sa më i qetë.

Petraqi nuk dha përgjigje. «Ç'të bëjmë tani?» pyeti veten Ylli. Bora, nata, të ftohtët, lodhja, e përpjeta dhe, më e keqja, era që të mpinte fytyrën, ishin për ta kundërshtarë të fortë. Ja, tani edhe eja rrugë e pa rrugë.

— Sa kemi bërë vallë?

— Nja tri orë, shoku komandant — u përgjegj Kristaqi.

— Gabohesh, më pak. Po na duket më gjatë nga e përpjeta.

— Sidoqoftë, aty pranë teqesë duhet të jemi, shoku komandant.

— Ashtu mendoj edhe unë — ndërhyri Petraqi.

— Ta kërkojmë — propozoi Kristaqi.

— Të gjithë bashkë — tha Ylli.

— Po ç'na duhet teqeja? — u hodh Petraqi.

— Ne do shkojmë në nënrepart.

— Koha është egërsuar shumë, prandaj më mirë është që sonte ta kalojmë aty. Pastaj, shokët e dinë që jemi në Gj.

— Është e pamundur ta gjejnë teqenë. Ajo është mbuluar me borë.

— Do ta gjejmë, do ta gjejmë, Petraq — tha Ylli. Ylli e ndjeu se Petraqit po i humbte humori. Ishte gjë e madhe kjo. Kjo ishte dobësia e Petraqit, thyhej para vështirësive, sidomos në stërvitje. Këtë e dinin të gjithë. Sa herë e kishin kritikuar... I pari Ylli. Prandaj edhe tani u mundua që në këtë rast zërin ta kishte të sigurt, që t'i krijonte besim ushtarit.

— Të shkojmë të tre djathtas — tha Ylli.

— Do të biem në ndonjë humnerë, s'i dihet vendit — tha Petraqi.

— U trembe ti? — pyeti Kristaqi.

— Kush të tha që u tremba? — u nxeh Petraqi,

— Epo atëhere lëri këto.

— Jo, Kristaq, nuk është keq të diskutojmë. Të sigurohesh, nuk do të thotë të trembesh.

Kristaqi nuk u përgjegj. Petraqi pa me mirënjohje nga vinte zëri i Yllit. Asnjëri nuk e shihte

tjetrin. Po Ylli e merrte me mend pamjen e tyre. Nuk ishte e para herë që diskutonin kështu. Ai e kuptoi se Petraqi i erdhi mirë që komandanti mori anën e tij.

— Të zihemi dorë më dorë e të kërkojmë nga e djathta — propozoi ai.

Ashtu bënë. Ylli i pari, Petraqi i dyti dhe pastaj Kristaqi. Në fillim Kristaqi këmbënguli të ishte ai i pari, por Ylli tha:

— Po të varet Kristaqi në ndonjë rrëpirë, s'ka burrë që ta ngrejë. Bile, do të na marrë edhe ne pas.

S'dihet sa kohë kaloi, një orë, dy, tre, duke kërkuar në të majtë e në të djathtë të kurrizit të zbardhur të malit. Nocioni kohë kishte humbur. Mund të ishte koha kur në familjet e qyteteve e fshatrave tringëllinin pjatat ose kur hiri i zjarreve po shtohet.

Ata e ndjenin se ishin lodhur shumë. Dhe, kur e gjetën teqenë, s'kishin më fuqi të hapnin borën për të hyrë brenda. Yllit po i digjnin kyçet e gjunjve. Djersa i qe përtharë nga era që i binte me tërsëllëm mbi tërë trupin. Dy ushtarët pranë tij merrnin frymë me zor. Ai dëgjonte kërcitjen e rregullt të dhëmbëve të tyre.

— Të hapim borën — tha Ylli.

— Ta hapim — u përgjegj Kristaqi.

— Atëhere, o burrani! — çau errësirën përsëri zëri i Yllit.

Dhe ata filluan. Në fillim ngadalë sa iu ngroh trupi, pastaj më shpejt. Një kanal hapej drejt derës me dru të trashë ahu.

— Tersët! — tha Petraqi me zë fare të mekur. — Edhe dyert ters i kanë ndërtuar. Këtu po shoh që të hapen nga jashtë.

Ata e tërhoqën njërin kanat sa të nxinte trupin e Kristaqit dhe hynë brenda. Jashtë natyra ishte e egër, brenda ishte ngrohtë, thatësirë, rehat. Petraqi pati fuqi sa të hynte në dhomën e zjarrit dhe u shtri ku mundi.

— Nuk katandiset kështu ushtari, Petraqi — i tha Kristaqi.

— Duhet të ndezin zjarr — tha Ylli.

— S'kemi shkrepëse, janë lagur.

— Më mirë të flemë — tha Petraqi.

— Më parë të thahemi — tha Ylli.

Kërkoj mbi jashmak strallin, eshkën dhe masatin, që i mbanin për raste të tilla. Pasi fërkoj duart mirë e mirë për t'i ngrohur, filloi ti çukiste.

Kristaqi shkoi të merrte dru e shkarpa në korridor.

Me një gazetë ndezën llambën me poç të thyer. Drita e zbetë shpërndau një pjesë të errësirës.

— Po ky! — u çudit Kristaqi kur pa Petraqin që ishte shtrirë dhe nuk bëhej i gjallë.

— Po fle — tha Ylli.

— Do të ftohet.

— Të ndezim zjarrin mirë e ta zgjojmë.

Kristaqi nxori nga gjoksi edhe një gazetë tjetër dhe e futi nën shkarpa.

Zjarri u ndez sakaq dhe Ylli, sapo ngrohu pak duart, me mendjen të nënreparti, hapi radion.

— Oh, ç'bëra! — thirri Kristaqi, duke zgjatur duart drejt vatrës. — Iku letra e nënës, u dogj.

Ylli e pa zarfin që digjej e i erdhi keq. «Desh ta lexonte me shokët, të gëzohej bashkë me ta, mendoi Ylli. Aty nëna si gjithnjë, duhet t'i fliste për fqinjën e bukur». Aparati bënte zhurmë. Kishte shkarkime. «Bëra mirë që zbrita, Kristaqi do ta kish-

te vështirë në këtë kohë. Po edhe Petroja nuk është ankuar.

— Çohu, Petraj, çohu! — e tundte Kristaqi. Petraqi kërceu përpjetë.

— Aman, Kristo.

Kristaqi dëjka i tha shokut në vesh dhe ai, duke parë nga Ylli, iu afrua zjarrit. Komandant Ylli lidhi antenën, vuri kufjet në vesh dhe rregulloi valët.

— Tirana, unë Tripi, Tirana, unë Trimi... — filloi të fliste. Por asgjë nuk dëgjohej. Vazhdoi kështu më se një gjysëm ore, por asnjë nuk përgjegjej. Hoqi kufjet nga veshët dhe iu afrua zjarrit duke sharë nepër dhëmbë.

— Ka shumë shkarkime. Duhet të lajmërojmë që jemi në teqe — shtoi pastaj duke parë nga ushtarët.

Por për çudi që të dy flinin ashtu të ulur pranë zjarrit. Ylli buzëqeshi me dashamirësi. Rrobat u avullonin. U koll fort. Kristaqi u hodh drejt e në këmbë.

— Më falni, shoku komandant!

— Zgjoje Petraqin dhe zhvishuni — urdhëroi Ylli.

Ata të tre u zhveshën dhe rrobat i mbajtën në duar për t'u tharë. Por Ylli e pa se, si atij edhe dy ushtarëve, lodhja e gjumi po u rëndonin qepallat. Ndaj urdhëroi që t'i varnin rrobat e të flinin.

— Po ju? — pyeti Kristaqi.

— Unë po rri roje, pastaj ju zgjoj ju.

— Jo, shoku komandant, roje do të bëj unë.

Ata u grindën ca dhe Kristaqi fitoi. Pas një ore ai duhet të zgjonte njërin nga të dy. Por

Kristaqi nuk zgjoi as njërin as tjetrin, derisa ata u ngritën vetë aty nga dreka e ditës së re, të çlodhur e të ngrohtë nga zjarri që Kristaqi s'e kishte lënë të shuhej. Për këtë Kristaqi mori një vërejtje të rëndë.

* * *

Kishin kaluar dy ditë dhe tufani s'po pushonte. Përkundrazi ai ishte i tillë, sa nuk mbahej mend prej disa vitesh. Kishin tridhjetë orë pa futur gjë në gojë. Çdo përpjekje për të hyrë në lidhje me nënrepartin lart qe e kotë. Ata lart mund të kishin ndërruar valën.

Kishte shkarkime të shpeshta elektrike. Ata po-thuaj ishin shkëputur fare nga bota. Vetëm përfytyrimi dhe mendimi i lidhte me të. Ndjaj secili më tepër mendonte se sa fliste.

Bora binte pa pushim. Komandant Ylli rrinte përmbys dhe shkruante e shkruante pa pushim në blokun e tij me kapakë të trashë.

Të gjithë ushtarët e dinin se ai ishte i fejuar. Edhe Ylli gëzohej si të tjerët, kur posta sillte letra. Edhe ai ishte në grumbullin e atyre që dëgjonin kur ndahej ajo. Ylli u fliste pa të keq për të fejuarën, si ishte njohur e si ishte fejuar.

Petraqi rrinte përmbys me duar në mjekër. Kristaqi pastronte automatikun e vet.

— Po zëmë myshk duke ndenjtur nën çati. Ç'bëjnë shokët vallë? — tha ai.

— Përballojnë stuhinë e stërviten — u përgjegj Petraqi.

— Pse i merr gjërat kaq lehtë ti? — kërceu Kristaqi.